

METÓDY APLIKOVANEJ SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. **Vývoj metód sociálnej práce.** Najvýznamnejšie míľniky a osobnosti vývoja metód sociálnej práce s dôrazom na metódy sociálnej práce so skupinou a komunitou.
2. **Sociálna práca so skupinou.** Typológia skupinovej práce. Význam a špecifiká skupinovej sociálnej práce. Vedenie skupiny. Sociálny pracovník pracujúci so skupinou.
3. **Skupinová dynamika.** Ciele skupiny, normy, roly v skupinách, kohézia a tenzia v skupine, skupinová atmosféra.
4. **Príprava a etapy skupinovej práce.** Etapy skupinovej práce podľa B. Tuckmanna. Úlohy sociálneho pracovníka v rámci vývoja skupiny.
5. **Bálintovské skupiny.** Zásady práce bálintovských skupín. Päťstupňový model bálintovských skupín. Hlavné úlohy vedúceho bálintovských skupín.
6. **Sociálna práca s rodinou.** Ciele a špecifiká sociálnej práce s rodinou. Funkčnosť rodiny. Protektívne a rizikové faktory. Návšteva sociálneho pracovníka v rodine.
7. **Hodnotenie ohrozenia dieťaťa.** Princípy hodnotenia. Oblasti vyhodnocovania. Nástroje hodnotenia. Rodinné skupinové konferencie.
8. **Sanácia rodiny.** Cieľ a základné princípy sanácie. Sanácia v kontexte SPODaSK. Činnosti sociálneho pracovníka v rámci sanácie rodiny.
9. **Medzinárodno-právna ochrana detí a mládeže.**
10. **Sociálna práca s územnou komunitou.** Pojem „komunita“. Účastníci komunitného plánovania. Kompetencie samosprávy v komunitnom plánovaní. Etapy komunitnej sociálnej práce. Komunitný sociálny pracovník.
11. **Metódy sociálnej práce v rómskych komunitách.** Špecifiká rómskej komunity. Sociálny pracovník v komunitnej práci a náplň jeho práce.
12. **Sociálne poradenstvo.** Definovanie, špecifické rysy. Vývoj sociálneho poradenstva vo svete a na Slovensku. Poskytovanie sociálneho poradenstva v inštitúciách verejnej správy a v mimovládnych organizáciách.
13. **Úrovne sociálneho poradenstva.** Odborné a kvalifikačné predpoklady pre výkon sociálneho poradenstva. Sociálny poradca. Obsahové zameranie sociálneho poradenstva vo vybraných cieľových skupinách (napr. sociálno-ekonomické problémy, ťažké zdravotné postihnutie, marginalizované skupiny, nezamestnaní...).
14. **Sociálna rehabilitácia.** Princípy práce s klientom v procese sociálnej rehabilitácie. Druhy sociálnej rehabilitácie z hľadiska organizácie. Metódy a techniky sociálnej rehabilitácie.
15. **Supervízia v sociálnej práci.** Kvalifikačné predpoklady pre výkon supervízie na Slovensku. Predpoklady úspešnej supervízie. Etika v supervízii.
16. **Charakteristika a filozofia supervízie.** Rozdelenie, formy a typy supervízie. Zamerania supervízie.
17. **Syndróm vyhorenia.** Nároky sociálnej práce a syndróm vyhorenia. Prevencia syndrómu vyhorenia u sociálnych pracovníkov.
18. **Mediácia v sociálnej práci.** Princípy a výhody mediácie. Fázy mediácie. Sociálny pracovník – mediátor, jeho kvalifikačné predpoklady, kompetencie a nástroje práce.
19. **Terénna sociálna práca.** Ciele a špecifiká terénnej práce. Nizkoprahový prístup a zariadenia, ktoré ho v SR uplatňujú. Aplikovanie terénnej sociálnej práce na cieľovú skupinu ľudí bez domova.
20. **Streetwork** ako metóda terénnej sociálnej práce. Ciele streetworku, proces a etapy streetworku. Filozofia prístupu Harm reduction. Aplikovanie streetworku na osoby závislé od drog.

21. **Krízová intervencia** ako metóda sociálnej práce. Klienti krízovej intervencie. Etapy krízovej intervencie. Formy krízovej intervencie. Interdisciplinárny prístup a miesto sociálneho pracovníka v krízovej intervencii. Jej aplikovanie na obe domáceho násilia a deti so syndrómom CAN.
22. **Metódy sociálnej práce s obeťami humanitárnych kríz a katastrof.** Hromadné nešťastia a ich zvládanie. Definícia, druhy, následky, obe hromadných nešťastí. Poskytovanie pomoci obetiam, zvládanie záťaže pomáhajúcich profesionálov.
23. **Sociálna práca v rozvojových krajinách.** Sociálne projekty Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety – ciele, prístupy a realizované aktivity.
24. **Manažment v sociálnej práci.** Manažment v sociálnom regulovaní. Organizačné správanie v sociálnom manažovaní. Manažment času v sociálnej práci. Špecifiká manažmentu v sociálnej práci. Potreba marketingu v sociálnej práci.
25. **Organizácia, byrokracia** ako spôsob fungovania a riadenia organizácie, alternatívna organizácia, motivácia ľudí – základné typy. Špecifiká riadenia sociálnych organizácií.
26. **Špecifiká sociálnej práce so staršími ľuďmi žijúcimi v domácom prostredí.** Formy sociálnej pomoci určené starším ľuďom. Holistický prístup v starostlivosti o seniorov. Význam a potreba dobrovoľníctva seniorov v spoločenskom živote.
27. **Špecifiká sociálnej práce so staršími ľuďmi žijúcimi v rezidenčnom prostredí.** Poruchy adaptácie, geriatrický maladaptívny syndróm. Agenda sociálneho pracovníka pracujúceho v ZSS pre seniorov. Špecifické terapie vhodné pre seniorov (napr. reminiscenčná terapia, validačná terapia, canisterapia, felinoterapia a pod.).
28. **Sociálna práca v paliatívnej starostlivosti.** Zomieranie, štádiá zomierania (podľa Kübler-Rossovej). Úlohy sociálneho pracovníka v paliatívnej starostlivosti. Spolupráca v multidisciplinárnom tíme.
29. **Charakteristika penitenciárnej sociálnej práce.** Účel výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Adaptačné problémy na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody, zaobchádzanie s obvinenými a odsúdenými, teórie trestu, restoratívna justícia v problematike ukladania sankcií.
30. **Metódy a formy postpenitenciárnej sociálnej práce** na úrovni štátnej správy, samosprávy a mimovládnych organizácií.

TEÓRIA SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. **Teória sociálnej práce.** Vymedzenie relevantných pojmov: teória – sociálna práca (globálna definícia IFSW/IASSW 2014) – teória sociálnej práce. Vzťah medzi teóriou, metódami a praxou sociálnej práce.
2. **Sociálna práca ako vedný odbor.** Atribúty vedy. Predmet sociálnej práce ako vednej disciplíny. Sociálna práca ako aplikovaná veda, veda o konaní a praktická veda.
3. **Sociálna práca ako multi-, inter-, trans- disciplinárny odbor.** Miesto sociálnej práce v systéme vied. Sociálna práca a iné vedené disciplíny (sociálna politika, sociológia, psychológia, pedagogické a zdravotnícke odbory).
4. **Vedecká terminologická práca.** Pojem. Termín. Terminológia. Definícia. Klasifikácia. Slovníky.
5. **Výskum v sociálnej práci.** Špecifiká výskumu v sociálnej práci. Výskum pre sociálnu prácu, v sociálnej práci a realizovaný sociálnymi pracovníkmi. Prax založená na dôkazoch.
6. **Metodológia.** Definovanie, roviny metodológie. Metodológia sociálnej práce. Metodologické postupy využívané vo výskume sociálnej práce.
7. **Definovanie sociálnej práce.** Globálne definovanie (IFSW / IASSW 2014) a národné definície. Jej chápanie podľa zákona o sociálnej práci v SR (2014). Kľúčové koncepty a ciele sociálnej práce.
8. **Sociálna práca ako profesia založená na hodnotách.** Medzinárodný etický kódex (IFSW / IASSW, 2004) a Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce v SR (2015). Aktuálne etické problémy a dilemy sociálnej práce (problematika prenosu a protiprenosu, dvojitého vzťahov, profesionálnych hraníc a pod.).
9. **Rozvojová a humanitárna pomoc** (rozlíšenie koncepcií). Globálna sociálna agenda (IFSW, IASSW, ICSW, 2010). Sociálna práca a sociálny rozvoj.
10. **Teoretické aspekty vzdelávania v sociálnej práci.** Teoretické prístupy k vzdelávaniu (podľa Navrátilovej). Globálne štandardy vzdelávania a systém vzdelávania sociálnych pracovníkov v Slovenskej republike.
11. **Typológia teórie sociálnej práce.** Typológia podľa Payneho a Sibeona. Druhy teórií v sociálnej práci.
12. **Humanistické a existenciálne teórie.** Vymedzenie pojmov a filozofické východiská. Logoterapia a transakčná analýza, predstavitelia a ich aplikovanie v sociálnej práci.

13. **Prístup orientovaný na klienta.** Predstavitelia, podmienky prístupu PCA. Aplikovanie tejto teórie v sociálnej práci.
14. **Kognitívno-behaviorálne teórie.** Predstavitelia, základné východiská behaviorizmu. Kognitívne mapy, teória observačného učenia. Techniky v behaviorálnej terapii. Roly sociálneho pracovníka v behaviorálne orientovanom prístupe.
15. **Prístup orientovaný na úlohy.** Predstavitelia, úlohy sociálneho pracovníka v POU, techniky. Štruktúra procesu prístupu orientovaného na úlohy.
16. **Teória vzťahovej väzby.** Predstaviteľ, typológia vzťahovej väzby. Prekážky utvárania vzťahovej väzby. Jej využitie v praxi sociálneho pracovníka.
17. **Antiopresívne prístupy.** Vymedzenie pojmov opresia, diskriminácia, AOP, antidiskriminácia, pozitívna diskriminácia. P. Freire a jeho pedagogika oslobodenia. Dôležité princípy v AOP a úlohy sociálneho pracovníka.
18. **Systémové teórie.** Predstavitelia kľúčových konceptov a pojmov (systém, systémový prístup). General system theory. Princípy systémového prístupu, aplikovanie systémovej teórie na rodinnú terapiu a sociálnu prácu s rodinou.
19. **Systemické teórie.** Systemický prístup. Jednotlivé modely systemických teórií. Prezentovanie informácií o systéme (napr. genogram, ekomapa). Techniky užívané v systemickej terapii.
20. **Krátka terapia orientovaná na riešenie.** Predstavitelia. Základné princípy. Zázračná otázka. Vybrané techniky.
21. **Sociálno-ekologické teórie.** Predstavitelia, koncept sociálneho fungovania. Life model. Sociálno-ekologické koncepty v sociálnej práci.
22. **Paradigmy sociálnej práce.** Vymedzenie pojmu paradigma. Paradigmy sociálnej práce? Paradigmy podľa Payneho (1991 a 2005) a iných autorov.
23. **Kvalita života.** Teoretické a metodologické východiská kvality života – vymedzenie kvality života, dimenzie kvality života, meranie kvality života v sociálnej práci.
24. **Teoretické koncepty chudoby.** Konceptie riešenia chudoby na Slovensku a v rozvojových krajinách.

SOCIÁLNA POLITIKA

1. **Aplikovaná sociálna politika v základných pojmoch.** Objekty a subjekty sociálnej politiky. Sociálna politika vo vzťahu k sociálnej práci. Sociálna ochrana, sociálne zabezpečenie a jeho piliere (poistenie, podpora, pomoc).
2. **Sociálna politika a hospodárska politika a ich vzájomné vplyvy.** Svetový sociálny, politický, ekonomický a kultúrny poriadok. Ľudské práva, sociálne práva a ekonomické práva.
3. **Medzinárodné organizácie a ich význam v sociálnej politike.** Organizácia Spojených národov. Medzinárodná organizácia práce. Rada Európy. Inštitúcie Európskej únie. Súdne inštitúcie Rady Európy a Európskej únie.
4. **Sociálne politiky a sociálne reformy v Európskej únii** (vývoj, trendy, súčasný stav). Európske sociálne právo a európsky sociálny model. Globalizácia, europeizácia.
5. **Trendy v európskej sociálnej politike** (stručný vývoj európskej sociálnej politiky; úsilie o univerzalitu, uniformitu, adekvátnosť, cielenosť; harmonizácia, diverzifikácia sústav).
6. **Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu Európa 2020.**
7. **Komparácia sociálnej politiky vo vybraných krajinách Európskej únie a ich typológia** (typy sociálnej politiky v rámci EÚ; Veľká Británia, Nemecko, škandinávске krajiny, Taliansko, Španielsko).
8. **Etapy transformácie sociálnej sféry od roku 1989 po súčasnosť** (transformácia sociálnej sféry Slovenskej republiky).
9. **Typológia a funkcie sociálneho štátu**, modely sociálnej politiky, Európsky sociálny model, rudimentárny model.
10. **Štát a sociálna politika.** Zmena organizačného usporiadania v procese deetatizácie, deregulácie, decentralizácie, regionalizácie.
11. **Mimovládny sektor a jeho funkcie v systéme sociálnej politiky.** Neštátne subjekty, tretí sektor, dobrovoľníctvo. Nadácie, občianske združenia, neinvestičné fondy, neziskové organizácie.
12. **Nástroje sociálnej politiky a ich aplikácia v riadení a správe sociálnej politiky.** Riadenie a správa v sociálnej politike.
13. **Sociálna kohézia, sociálna inklúzia, flexiistota, subsidiarita, deinštitucionalizácia.**

14. **Aktuálna sociálna politika v legislatívnom zázemí Slovenskej republiky.** Sociálne zabezpečenie, sociálne poistenie, sociálna pomoc, sociálna podpora.
15. **Aktuálny demografický vývoj a jeho vplyv na dôchodkovú politiku a starnutie v Slovenskej republike a EÚ.**
16. **Participácia a účasť v sociálnej politike.** Sociálne partnerstvo, tripartizmus, kolektívne vyjednávanie a kolektívne zmluvy.
17. **Typy rodinnej politiky** a motivačné nástroje populačnej politiky.
18. **Zdravotná politika v legislatívnom ukotvení:** choroba, invalidita, pracovná neschopnosť.
19. **Riešenie chudoby v legislatíve** (hmotná núdza, životné minimum). Typológia chudoby, sociálne riziká.
20. **Aktuálne trendy sociálnej politiky vo vzdelávaní,** intelligenčný rast, vzdelávanie a trh práce.
21. **Podniková sociálna politika.** Mzdová politika. Pracovnoprávne vzťahy a sociálna práca.
22. **Mýty a realita v sociálnej politike,** asociálna politika a asociálna práca, extrémna sociálna politika. Vyhládavanie prameňov, globálny sociálny informačný systém (NATLEX, NORMLEX, Eur-Lex, MISSOC, Eurostat, SLOV-LEX).
23. **Aktívne a pasívne nástroje v riešení nezamestnanosti.** Politika zamestnanosti a politika trhu práce.
24. **Financovanie sociálnej politiky. Zdroje financovania sociálnej politiky** (náklady dvojakého druhu; zdroje financovania sociálnej ochrany: štát, samospráva, zamestnávateľ, občan).
25. **Financovanie sociálnej politiky. Spôsoby financovania sociálnej politiky** (fondová technika; rozpočtová technika; dary /donácie/, úhrada od občana).
26. **Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia** (cieľ, význam; druhy peňažných príspevkov, aktuálny stav v SR; základné podmienky nároku).
27. **Migrácia.** Migračné a azylové politiky v Európskej únii. Sociálne a ekonomické dôsledky migrácie. Globalizácia a migrácia.
28. **Komunálna sociálna politika** (právomoci orgánov samosprávy v oblasti sociálnej politiky; zriaďovateľská funkcia samosprávnych orgánov; postavenie komisií zastupiteľstva; význam samosprávy v oblasti riešenia sociálnych problémov obyvateľstva).